

2000-04-28

231-4715-99
2502178

Enligt sändlista

KIRUNA FJÄLLURSKOGSRESERVAT

PESSINKI FJÄLLURSKOG

BESLUT

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. De befintliga naturreservatet Pessinki 1988-05-10 (221-9931-87, 2502044) skall med oförändrade föreskrifter ingå i det nya reservatet som får namnet Pessinki fjällurskog.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Reservatets namn:	Pessinki fjällurskog
Kommun:	Kiruna samt Pajala
Lägesbeskrivning:	88 km NV Kiruna. Blå kartan 29L, 29M, 30L, 30M
Area:	97 245 ha
Därav landarea:	95 079 ha
Naturtyper:	Barrskog (inkl. fjällbarrskog) 42 039 ha Lövskog (inkl. fjällbjörskog) 25 996 ha Myrmark 19 297 ha Hedmark 7 587 ha Vatten 2 166 ha Substratmark (hällar, block, sten och dyl.) 140 ha Övrig mark 20 ha
Markägare:	Staten. Statens Fastighetsverk
Omfattning:	I området finns enklaver av enskild mark, bl a ströängar. Dessa omfattas ej av föreskrifterna. Områden med gällande gruvrättigheter (bearbetningstillstånd) omfattas ej av föreskrifterna.

2000-04-28

231-4715-99
2502178

BESKRIVNING AV RESERVATET

Längst fjällkedjans gräns mot skogslandet ligger ett i Europa unikt område med opåverkade skogsekosystem. Pessinki fjällurskog ingår som en länk i den kedja av naturreservat som ligger längs fjällranden.

Pessinki fjällurskog omfattar urskogsreservatet **Pessinki** (ca 52 000 ha) i söder och de två domänreservaten **Luongastunturi-Saatukkakursu** (ca 6 400 ha) och **Kelovuoma-Porattomavuoma** (ca 7 500 ha) i norr. I reservatet ingår även den östra, friliggande delen av domänreservatet **Raket** (ca 3 000 ha) i naturreservatets sydvästra del. Områdena sammanbinds av ett ca 28 000 ha stort mosaiklandskap av lågfjäll, sjöar och våtmarker. På grund av reservatets storlek har beskrivningen delats upp i delområden, som grundar sig på områdets tidigare indelningen i domän- och naturreservat.

Pessinki

Den södra halvan av reservatet (urskogsreservatet Pessinki) utgörs av en flack bergkullelätt med enstaka mindre lågfjäll. Djupt nedskurna kanjonliknande skursudalar skär på flera håll igenom området och stora delar upptas av omfattande myrar och småkuperat moränbacklandskap. Mer än hälften av arealen är barrskog. I norr och på grövre sedimentjordar kring vattendrag dominerar tall, i sydost dominerar gran. Stora arealer utgörs av gles tallskog med stort inslag av fjällbjörk men i gynnsamma lägen förekommer relativt virkesrika och välslutna bestånd. Spår efter minst fyra bränder kan urskiljas i området. Den dominerande generationen är ca 200 år men på sina håll förekommer mycket höga åldrar och tallar med grova dimensioner. Spår av plockhuggning är sällsynta och förekommer främst i områdets ytterkanter.

Raket

Saarivaara-Olosjoki i reservatets sydvästra del är en fristående del av det f d domänreservatet Raket. Området ligger i ett flackland med låga moränkullar omgivna av sankmarker. Lågproduktiv granskog med inslag av tall dominerar. I den sydvästra delen finns ett antal grunda småsjöar. Tillsammans med anslutande delar av urskogsreservatet Pessinki är detta något av ett kärnområde för sädgåsens häckning i Norrbotten. I området finns en av de få kvarvarande livskraftiga utterstammarna i länet.

Området som sammanbinder Pessinki urskogsreservat med de två f d domänreservaten i norr utgörs av en mosaik av lågfjäll med mellanliggande våtmarksområden. Vegetationen domineras av fjällbjörkskog och rishedar.

Luongastunturi-Saatukkakursu

Den nordvästra utstickaren av reservatet omfattar de östra sluttningarna av fjället Luongastunturi samt anslutande arealer som i öster gränsar mot enskild mark. Området domineras av fjällbarrskog. Den mest intressanta delen utgörs av den norra delen av kursudalen Saatukkakursu som hyser stora geologiska och botaniska värden och vid dalmynningen växer urskogsartad tallskog .

2000-04-28

231-4715-99
2502178

Kelovuoma-Porattomavuoma

Reservatets nordöstra utlöpare upptas till största delen av ett vidsträckt myrkomplex med enstaka bergkullar som når ca 400 m ö h. Den fasta marken upptas till största delen av barrskog av frisk ristyp med stort lövinslag. I den nordöstra delen av myrkomplexet finns talrika källor. Centralt i utlöparen ligger sjön Porattomajärvi som tillsammans med ett angränsande område utgör enskild mark och inte ingår i reservatet. Från sjön och ned mot myren Kelovuoma finns ett stråk med en berggrund av lättvittrad gabbro vilket ger upphov till en näringsrik miljö och en intressant flora. Detta avspeglas i Kelovuomas rikkärrsområden som bl a hyser en massförekomst av myrbräcka. Kring de små sjöarna öster om Porattomajärvi finns ett rikt fågelliv.

NUVARANDE MARKANVÄNDNING

Hela reservatet utgör åretruntmarker för renskötsel. Inom området finns renskötselanläggningar i form av stängsel och renvaktarstugor.

Mineralprospektering pågår eller kan bli aktuell inom reservatet.

GRUND FÖR BESLUTET

Pessinki fjällurskog hör till den fjällnära regionens mest skyddsvärda områden. Reservatet omfattar landskapstäckande barrskogar och vidsträckta myrområden mellan fjällbjörksklädda lågfjäll. Djupa kursudalar med frodig vegetation skär på flera håll ned i landskapet och bidrar till reservatets höga geologiska och botaniska värden.

Skogen är urskogsartad och även de andra naturtyperna; myr, vatten, fjällhedar är opåverkade av storskaliga mänsklig aktivitet. Reservatets stora areal ger de ingående ekosystemen möjlighet att bevaras och utvecklas genom naturlig succession.

SYFTET MED RESERVATET

Syftet med reservatet är att bevara landskapets opåverkade karaktär så att urskogens och de olika fjäll- och fjällnära naturtypernas ekosystem får utvecklas naturligt. Syftet är även att - inom ramen för detta mål - ge möjlighet till naturupplevelser, friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

Reservatet innebär också att sådan ekoturism som står i överensstämmelse med reservatets syften gynnas.

ÄRENDETS BEREDNING

Under åren 1987-1990 avsatte Domänverket 84 fjällnära domänreservat. Syftet var att bevara större, sammanhängande fjällnära skogsområden och angränsande fjällmark. Vid Domänverkets bolagisering 1992 lades förvaltningen av marken ovan odlingsgränsen på

2000-04-28

231-4715-99
2502178

Statens Fastighetsverk medan Statens mark nedan odlingsgränsen lades på Assi Domän AB. Ett avtal upprättades dock mellan Staten och Assi Domän AB vilket innebar att samtliga fjällnära domänreservat fick överföras på Statens Fastighetsverk.

Under hösten 1995 träffade Statens Fastighetsverk och Naturvårdsverket en överenskommelse rörande fastighetsförvaltningen av mark med särskilt stora naturvärden. I överenskommelsen ingick bland annat de 84 fjällnära domänreservaten. Regeringen godkände överenskommelsen 1995-12-21 och gav i uppdrag till berörda länsstyrelser att med utgångspunkt i överenskommelsen besluta om erforderliga förordnanden enligt naturvårdslagen (1964:822).

I samband med genomförandet av regeringsuppdraget beslutade länsstyrelsen att slå samman vissa fjällnära naturreservat med fjällnära domänreservat samt att inkludera en del oskyddade områden i de nya reservaten. Beslutet innebär att fjällurskogsreservaten inom Kiruna kommun sammanförs i fyra större reservatsområden med samlingsnamnet **Kiruna fjällurskogsreservat**. I ett senare skede kan de kommunvisa fjällurskogsreservaten sammanföras i ”**Norrbottens fjällurskogsreservat**”, en mer eller mindre sammanhängande kedja av skyddade områden längs fjällkedjan.

Det fjällnära domänreservaten Luongastunturi-Saatukkakursu, Kelovuoma-Porattomavuoma samt Raket bedöms ha så höga naturkvalitéer att bildande av naturreservat är motiverat. Det nya naturreservatet benämns Pessinki fjällurskog och inkluderar även naturreservatet Pessinki.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ Miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § Miljöbalken om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom området.

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att:

1. Bedriva skogsbruk

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

2. Fälla växande eller döda träd för annat ändamål eller tillvarata vindfällan.
3. Dika, dämna eller utföra vattenreglering.
4. Använda kemiska bekämpningsmedel eller kalk på land eller vatten
5. Plantera in för trakten främmande växt- eller djurart

2000-04-28

231-4715-99
2502178

Undantag från reservatsföreskrifterna:

6. Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för underhåll av befintliga anläggningar, stigar, vägar, kraftledningar eller telekablar, ej heller för de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel.
7. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för pågående täktverksamhet eller för torvtäkt med gällande bearbetningskoncession.
8. Områden med gällande gruvrättigheter (bearbetningstillstånd) omfattas ej av föreskrifterna.
9. Enklaver med enskild mark, ströängar och liknande omfattas ej av reservatsföreskrifterna.

Upplysningar:

Eventuell mineralutvinning skall prövas enligt bestämmelserna i Miljöbalken och Minerallagen.

För vindkraftutbyggnad gäller av länsstyrelsen fastställt policydokument (nr 7:98).

Turismverksamhet som är förenlig med skyddssyftet får bedrivas inom området.

Mineralprospektering får ske inom reservatet, se vidare under pkt E.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktigas att tåla sådana intrång i området som behövs för att tillgodose:

1. Områdets vård och skötsel
2. Besökande allmänhet

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30§ miljöbalken om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att:

1. Skada mark eller vegetation, inklusive döda stående eller liggande träd. Det är dock tillåtet att ta ved för eldning på platsen, dock ej stående döda torrträd av tall eller gran.
2. Störa djurlivet, t ex genom att klättra i boträd eller att medvetet uppehålla sig i närheten av rovfågelbo, lya eller gryt.

D. Särskilda föreskrifter angående rennärning, jakt och fiske

Undantag från reservatsföreskrifterna:

1. Utan hinder av ovanstående föreskrifter får renskötsel utövas i enlighet med Rennäringslagen. Före lokalisering och utformning av fasta anläggningar samt ändring av befintliga anläggningar skall anmälan för samråd ske till länsstyrelsen enligt 12 kap 6§ Miljöbalken. (Förordning 1998:904).
2. För arrendatorer av jakt, fiske och fritidsstugor skall i arrendekontraktet angivna villkor, om rätt att ta husbehovsved gälla oavsett föreskrifterna.
3. Statens fastighetsverks möjlighet att upplåta vedtäkt för närboende ska kvarstå oförändrad. Samråd om upplåtelsen skall ske med länsstyrelsen.

Upplysningar:

Reservatsföreskrifterna innebär ingen inskränkning av skotertrafik. Snöskoterkörning är således tillåtet i området utom i de fall reservatsbildningen berör befintliga permanenta skoterregleringsområden enligt regeringsbeslut.

Jakt och fiske är tillåtet i området. För upplåtelse av jakträtt skall de vanliga av länsstyrelsen tillämpade villkoren för jaktupplåtelse på statens mark ovan odlingsgränsen gälla.

Upplåtelse av mark för jakt- och fiskestugor eller byggande av jaktorn för älgjakt skall ske i enlighet med länsstyrelsens gällande policy för sådana upplåtelse.

Landning med flyg är tillåtet i området

ÖVRIGA BESTÄMMELSER

E. Samråd om mineralprospektering

Mineralprospektering får ske inom reservatet. Länsstyrelsen föreskriver dock med stöd av 7§ Förordning (1998:904) om täkter och anmälan för samråd att anmälan för samråd enligt 12 kap 6§ Miljöbalken skall ske före prospektering.

F. Samråd om ändring av naturreservatsföreskrifter

Ändringar av naturreservatsföreskrifter skall ske i samråd med kommunen i enlighet med 7 kap 5§ Miljöbalken och 24§ 2 punkten Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm.

G. Föreskrifter rörande naturvårdsförvaltningen av naturreservatet

1. Länsstyrelsen fastställer de mål och åtgärder som framgår av bifogad skötselplan.
2. Naturvårdsförvaltare skall vara länsstyrelsen i Norrbottens län.
3. För att åstadkomma en god lokal förankring av förvaltningen kommer ett **förvaltningsråd** med representanter för länsstyrelsen och Kiruna kommun inrättas.

Länsstyrelsens styrelse fattade 2000-04-14 i enlighet med regeringsuppdraget ett rambeslut om vilka av de fjällnära domänreservaten som skall omföras till naturreservat. Luongastunturi-Saatukkakursu, Kelovuoma-Parattomavuoma samt Raket FDR ingår bland dessa domänreservat. Dessutom beslutades om att urskogsreservatet Pessinki skall ingå i naturreservatet.

I detta ärende har beslut tagits av landshövding Kari Marklund. Föredragande var biolog Per-Anders Jonsson. I den slutliga handläggningen har även länsexperten för naturvård Anna von Sydow samt länsassessor Lotta Lauritz deltagit.

Kari Marklund

Per-Anders Jonsson

Detta beslut kan överklagas hos regeringen enligt bilaga 6.

Bilagor

1. Karta över reservatet
2. Karta över reservatet som visar tidigare skyddade områden
3. Detaljkarta över Pessinki NR – norra delen
4. Detaljkarta över Pessinki NR – sydvästra delen
5. Skötselplan
6. Hur man överklagar

2000-04-28

231-4715-99
2502178

SÄNDLISTA

Naturvårdsverket			106 48 Stockholm
Statens Fastighetsverk		Storsjöstråket 15	831 34 Östersund
Statens Fastighetsverk	att. Björn Rutström	Klockarplatsen 1	962 32 Jokkmokk
Statens Fastighetsverk	att. Hans-Lennart Engström	Tingsbacka	930 90 Arjeplog
Skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län			973 24 Luleå
Lantmäterimyndigheten		Box 847	971 26 Luleå
Riksantikvarieämbetet		Box 5405	114 84 Stockholm
Vattenfall			971 77 Luleå
Vägverket Region Norr			971 25 Luleå
Banverket		Box 43	971 02 Luleå
Fortifikationsverket		Box 9102	961 19 Boden
Bergsstaten		Varvsgatan 41	972 32 Luleå
Sveriges Geologiska Undersökning		Box 670	751 28 Uppsala
Naturskyddsföreningen Norrbottens länsförbund	att. Kerstin Rönnkvist	Bredviksvägen 34	952 97 Kalix
Norrbottens ornitologiska förening		Box 193	971 06 Luleå
Jägareförbundet Norrbotten		Kronan A6	974 42 Luleå
Kiruna kommun			981 85 Kiruna
Svenska Gruvföreningen		Box 5501	114 85 Stockholm
Köncömä sameby		Box 126	980 16 Karesuando
Lainiovuoma sameby	att. Bertil Unga	Pl 2416 Idivuoma	980 16 Karesuando
Vittangi sameby	att. Gunhild Mangi	Pl 4162 Lainio	980 10 Vittangi
Muonio sameby	att. Tomas Sevä	Kitkiöjoki 7	984 99 Pajala

KOPIA TILL

Naturvårdsregistret
Plan
Kulturmiljö
Rätts
Rennäring/Jakt
Näringsliv